

ПРОТОКОЛ №3
засідання циклової комісії професійної та практичної підготовки
(спеціальність «Дошкільна освіта»)

від 9 листопада 2023 року

Присутні – усі члени циклової комісії: Бей І.Ю, Богославець Н.В., Гурей О.І., Костан І.Й., Клубочкіна Т.П., Кучеренко Н.Б., Мельник О.Й., Недільський С.А., Салига І.М., Сидорів С.М., Сидорук О.М., Скавінська Л.М., Трохимчук М.О., Червінська І.Б., Чупровська М.Я.

Запрошені: Балкова О.В., головний спеціаліст з питань дошкільної освіти Івано-Франківської міської ради, стейкхолдер, член робочої групи ОПП, 2023

Порядок денний:

1. Про стан проведення навчальної практики «Помічник вихователя груп дітей раннього та молодшого дошкільного віку»
2. Про стан взаємовідвідування викладачів циклової комісії.
3. Про стан роботи над проєктами.
4. Про наповнення ресурсами системи дистанційного навчання.
5. Про затвердження екзаменаційних білетів для семестрових заліків та екзаменів із дисциплін циклової комісії.
6. Про перспективи професійної реалізації випускників спеціальності «Дошкільна освіта» в умовах війни. (*Додаток 3.1*).

1. СЛУХАЛИ:

Чупровську М.Я., заступника директора з навчально-виробничої роботи, яка поінформувала про проведення практики студентами 3-го курсу спеціальності «Дошкільна освіта». Проведено настановчі наради щодо проходження практики на базах ЗДО міста Івано-Франківська. Студенти отримують консультації щодо проходження виробничої практики, виконання індивідуального творчого завдання, проведення профорієнтаційного заходу.

ВИСТУПИЛИ:

Селепій О.Д. схарактеризувала вимоги до практики, звернула увагу на вагому роль викладачів-методистів у виконанні її програми та оцінюванні діяльності кожного студента.

УХВАЛИЛИ: забезпечити консультування викладачами-методистами студентів-практикантів щодо проведення режимних моментів, занять, виховних заходів, а також присутність викладачів на залікових заняттях студентів.

2. СЛУХАЛИ:

Селепій О.Д., голову циклової комісії, яка проаналізувала стан взаємного відвідування занять викладачами циклової комісії.

ВИСТУПИЛИ:

Сидорук О.М. проаналізувала заняття Пилипишак С.І. відзначивши належний навчально-методичний рівень їх проведення.

Бей І.Ю. проаналізувала заняття Пилипишак С.І. зазначила, що позитивним моментом є формування у студентів практичних умінь і навичок під час занять з «Вступ до спеціальності».

УХВАЛИЛИ:

Вважати навчально-методичний рівень проведення занять викладачами циклової комісії належним, врахувати зауваження, висловлені до занять.

Оцінити стан взаємовідвідування викладачів як такий, що відповідає графіку.

3. СЛУХАЛИ:

Селепій О.Д., яка зауважила, що важливо проаналізувати хід виконання індивідуально-дослідних робіт та робіт в рамках навчальних предметів. Студенти отримали завдання і готують матеріал для подальшого узагальнення.

УХВАЛИЛИ:

1. Інформацію доповідача взяти до відома

2. Скласти план проведення консультаційно-семінарських годин викладачів - предметників із студентами щодо якісного виконання науково-дослідних робіт

(викладачі, відповідно до графіку)

(голова ц.к.)

4. СЛУХАЛИ: Про наповнення ресурсами системи дистанційного навчання.

УХВАЛИЛИ: наповнити ресурсами систему дистанційного навчання та формами семестрового контролю.

5. СЛУХАЛИ:

Селепій О.Д. про затвердження програмових вимог та екзаменаційних білетів до семестрових екзаменів.

ВИСТУПИЛИ: викладачі комісії

Навчальна дисципліна /викладач	Курс	Вид контролю
Вступ до спеціальності	2 курс	Залік
Методика розвитку мовлення і навчання елементів грамоти	3 курс	Екзамен
Література для дітей дошкільного віку	3 курс	Екзамен
Співи і музика	4 курс	Залік
Методика музичного виховання	4 курс	Залік
Сучасна українська мова	4 курс	Екзамен
Логоритміка	4 курс	Залік
Практичний курс англійської мови	4 курс	Залік

УХВАЛИЛИ: затвердити запропоновані програмові вимоги та екзаменаційні білети до семестрових екзаменів.

6. СЛУХАЛИ:

Балкову О.В., головного спеціаліста з питань дошкільної освіти Івано-Франківської міської ради, яка обговорила з присутніми перспективи професійної реалізації випускників коледжу в умовах війни. (Додаток 3.1).

Чупровська М.Я. – заступника директора з навчально-виробничої роботи, викладач комісії, доповіла присутнім про характерні особливості стану фахової передвищої освіти, актуальності отримуваних кваліфікацій, підтримку системи контролю якості освіти, актуальність адаптації до умов ринку праці, економічної ситуації та проблем глобалізації. Було розглянуто форми відповідних заходів в яких доцільно було б залучати здобувачів освіти для актуалізації процесу підготовки компетентного фахівця. (Додаток 3.1).

УХВАЛИЛИ:

1. Проводити роз'яснювальну роботу із студентами та викладачами стосовно адаптації навчального процесу в умовах війни та особливостей формування soft skills (гнучких навичок), які не стосуються суто професійних компетенцій, для своєї успішної реалізації в найближчому майбутньому.
2. Передбачати спільні заходи з Центром професійного розвитку міста Івано-Франківська для взаємодії з практиками та адаптації підготовки здобувачів освіти до сучасних умов ринку праці.
3. Регулярно знайомити студентів із заходами, які проводяться ЗДО міста в галузі дошкільної освіти.
4. Залучати студентів до різних форм позааудиторної роботи для більш ширшого використання свого потенціалу в найближчому майбутньому.

Голова циклової комісії

Оксана СЕЛЕПШІЙ

Секретар циклової комісії

Тетяна КЛУБОЧКІНА

ПЕРСПЕКТИВИ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ВИПУСКНИКІВ КОЛЕДЖУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Широкомасштабне вторгнення Росії, розпочате 24 лютого 2022 р., спричинило комплекс серйозних проблем в українській освіті. Передовсім це стосується вимушеного переміщення значної кількості населення України та руйнування й пошкодження закладів освіти внаслідок воєнних дій.

Понад 10 млн людей під тиском обставин змінили місце життя: 6,5 млн у межах країни, 3,9 млн виїхали за кордон. Переважно це жінки та діти. ЮНІСЕФ повідомляє, що з усього дитячого населення України більше ніж половина – 4,3 млн дітей із 7,5 млн загалом – вимушені були покинути свої домівки.

Внаслідок війни зростає відсоток дітей, які не охоплені дошкільною освітою: результати дослідження.

Державна служба якості освіти України провела моніторингове дослідження (вивчення питання) щодо забезпечення рівного доступу до дошкільної освіти (24.04-05.05.2023).

За останні три роки кількість закладів дошкільної освіти (ЗДО) у територіальних громадах, охоплених вивченням, зменшилася майже на 1,5% (від 1058-ми у 2021-му до 1043-х у поточному році). Серед основних причин — скорочення контингенту вихованців: кількість дітей дошкільного віку у відвіданих громадах зменшилася на 16%.

Охоплення дітей дошкільною освітою

69% опитаних керівників ЗДО повідомили про зменшення кількості вихованців у зв'язку з виїздом родин за кордон чи в інший регіон України. Натомість 31% керівників вказали на збільшення за рахунок дітей з числа внутрішньо переміщених осіб: на початок 2023 року кількість таких дітей в охоплених вивченням громадах становила 5311, з них 75% відвідували ЗДО.

За інформацією місцевих органів управління освітою, де відбувалося вивчення, частка дітей, які не відвідують ЗДО, зменшувалася, так, у 2021 році становила 18%, у 2022-му — 16%, у 2023 році зросла майже до 22%.

При цьому фактична кількість дітей у кожному третьому міському ЗДО, кожному четвертому селищному та кожному п'ятому сільському перевищує проектну потужність. У черзі на зарахування до ЗДО перебувають 20% дітей молодшого і середнього та 15% старшого дошкільного віку.

Кадрове забезпечення закладів дошкільної освіти

79% керівників зазначили, що ЗДО повністю забезпечені педагогічними працівниками; 15% — за рахунок заміщення тимчасово відсутніх педагогів, однак у 6% ЗДО педагогічних працівників бракує. Зміни у складі та кількості педагогічних працівників спричинені звільненням (22%), перебуванням на простой (20%), наданням відпусток без збереження заробітної плати (12%).

Про вакантні посади у ЗДО зазначили 30% опитаних керівників. Найбільш затребувані — практичні психологи, інструктори з фізичної культури, музичні керівники. <https://sqe.gov.ua/monitoring-zdo-2023/> <http://surl.li/assxsp>

Поза сумнівом, російська збройна агресія 2022 р. приведе до істотних змін у системі передвищої освіти і освіти України в цілому. Передовсім скорочення державних видатків на передвищу освіту, зниження доходів населення, значне посилення «освітньої міграції» можуть спричинили суттєве зниження попиту на вітчизняну передвищу освіту з відповідними наслідками для викладачів, адміністрацій та мережі ЗВО. Водночас війна стрімко прискорила перебіг природних тенденцій розвитку системи передвищої освіти щодо оптимізації та корекції її структури, обсягів і змісту.

Очевидним найбільш негативним наслідком досить високого відтоку здобувачів у передвищій освіті стало знецінення отримуваних кваліфікацій. Усе більше людей мають дипломи про фахову передвищу освіту, а кількість робочих місць для них не зростає – отже, гострішою стає конкуренція, шириться безробіття серед випускників.

Ситуація надто загострилася за неналежного зв'язку між структурою підготовки фахівців у ЗФПО і запитами економіки – це давня проблема української передвищої освіти. Безсумнівною є потреба привести державне замовлення на підготовку фахових молодших бакалаврів у відповідність до реальних потреб національної економіки, а особливо в умовах війни, за необхідності розбудови воєнної економіки та повоєнного відновлення.

Отже, держава насамперед має давати можливість безоплатно (цілком або частково) здобувати передвищу освіту:

1. ***за спеціальностями*** та в обсягах, справді потрібних державному сектору економіки й системам забезпечення критично важливих суспільних благ (оборона, освіта, медицина тощо).
2. ***абітурієнтам***, які виявили набагато вищі за середні здібності до наступного навчання.

Головною тенденцією в сучасній освіті є впровадження моделі «освіта протягом життя» (lifelong learning), яка дає змогу людині адаптувати й розвивати свої компетенції й професійні навички відповідно до стрімких змін в економіці, технологіях та ринках праці. Ця модель містить такі підсистеми:

- неформальна освіта (за ступенем інституціоналізації);
- дистанційна освіта (за способом організації навчального процесу);
- онлайн освіта (за засобами реалізації);
- змішана освіта (поєднання традиційних та онлайн-засобів навчання).

Щоб досягти успіху в інноваційній економіці, людина має володіти новими компетенціями – постійно оновлюваними, навіть як порівняти з недавнім минулим. Формування економіки знань і процеси глобалізації впливають на структуру ринку праці, підвищуючи залежність успішного працевлаштування та ефективної професійної діяльності людини від накопиченого нею людського капіталу, найважливішу роль у формуванні якого відіграє рівень і якість освіти.

Актуальною є потреба розвитку цифрових компетенцій, освоєння новітніх

інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для студентів, педагогічних працівників, що сприятиме розвитку критичного мислення, здатності до самостійних аргументованих суджень, умінню навчатися впродовж життя. Використання ІКТ відкриває нові можливості для проектування й реалізації освітнього процесу, потребує засвоєння та розвитку цифрових компетенцій. ІКТ, зокрема, удоступнюють освіту, урізноманітнюють форми її отримання, забезпечують безперервність освіти впродовж життя, розвиток особистісно орієнтованого навчання тощо.

Важливим напрямом цифровізації освіти є широке запровадження до навчального процесу якісних електронних підручників. Однак сьогодні вони є просто PDF-версіями паперових книжок. Такий формат не охоплює мультимедійних можливостей цифрового передавання інформації (інтерактивність, динамічна іконографіка, відеоконтент тощо).

Виходячи з наявних форм ІКТ та нових завдань, що постали перед системою освіти унаслідок пришвидшення розвитку суспільно-політичних та соціально-економічних процесів у світі, пандемії COVID-19 і особливо агресії РФ в Україні, доцільно *формуванню освітньої політики, яка б сприяла впровадженню різноманітних форм ІКТ в національний навчальний процес на всіх його рівнях.* З цією метою необхідно формувати засади державної освітньої політики, яка б урахувала завдання та заходи впровадження сучасних ІКТ в навчальний процес, сприяла б набуттю новітніх навичок серед викладачів для застосування ІКТ, підвищенню їхньої кваліфікації.

Цінним ресурсом модернізації освітньої системи, а надто в контексті спричинених війною проблем, є розвиток неформальної освіти. У Законі України «Про фахову передвищу освіту» вже закладено підвалини розвитку неформальної освіти та визнання її результатів – тепер же важливим завданням є законодавчо визначити конкретні механізми цього процесу. Стаття 9 цього ж Закону визначає серед інших форм освіти дистанційну, мережеву та екстернатну. Максимально ефективно їх можна реалізувати тільки за умови високого рівня цифровізації освітнього процесу, для чого мають розвиватися три напрями: організаційно-законодавчий, методичний та інфраструктурний. Лише за їх поєднання можна досягти бажаного ефекту.

В умовах необхідного збереження та відновлення традиційної освітньої інфраструктури важливим напрямом удосконалення освітнього поля є розвиток онлайн-курсів. Україна вже має певні напрацювання в цій сфері. Вельми успішним є громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів *Prometheus* із власною онлайн-платформою. Започаткований 2014 р., Prometheus сьогодні налічує аудиторію сотнями тисяч слухачів, пропонує десятки безплатних онлайн-курсів у різноманітних напрямках: громадянська освіта, історія України, підприємництво, основи державної політики, аналіз даних, ІТ-технології, основи інформаційної безпеки та багато інших. До співпраці залучено як фахівців-практиків, представників відомих компаній (IBM, Microsoft, Video Gorillas, EPAM тощо), так і викладачів провідних ЗВО (КНУ ім. Тараса Шевченка, НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», Національний університет «Києво-Могилянська академія», Університет Торонто тощо). Діє

також проєкт *EdEra (Educational Era)*, що створює онлайн-курси та освітній контент широкого спектра.

Однак проблему визнання кваліфікацій, здобутих в онлайн-освіті, досі не вирішено. Цінність сертифікатів, запропонованих різноманітними платформами масових онлайн-курсів, так само не визначено на ринку праці. Для таких форм навчання українська система освіти має напрацювати механізми *сертифікації*, підтвердженої як провідними навчальними закладами та роботодавцями, так і державними органами освіти.

Також варто врахувати сучасну динаміку попиту на навички й компетенції. За останні 50 років в економіці розвинутих країн зростає попит на кваліфікованих фахівців, здатних до нетривіальної аналітичної праці, та спеціалістів з розвиненими комунікативними компетенціями. Затребуваність національною економікою фахівців, спроможних швидко навчатися, опановувати нові уміння й навички, змінювати індивідуальну траєкторію трудової діяльності, зростатиме на тлі ризиків та викликів, спричинених війною. У доповіді світового економічного форуму *The Future of Jobs Report 2018* визначено низку найпотрібніших компетенцій сьогодення. 3-поміж них – аналітичне мислення та інновативність; творчий підхід, оригінальність та ініціативність; критичне мислення; навички системного аналізу тощо.

Окрім того, значний попит на сучасному ринку праці, особливо на позиціях середньої та передвищої ланки освіти, мають так звані *soft skills* (гнучкі навички), які не стосуються суто професійних компетенцій, а є комплексом надпрофесійних неспеціалізованих навичок – відповідальність, управління часом, здатність до роботи в команді, навички лідерства та соціального впливу, емоційний інтелект, гнучкість, адаптивність тощо.

Щоб запрацювала тріада – навчання, наукові дослідження, впровадження інновацій – передвища школа має взаємодіяти з високотехнологічним виробництвом. Нині, коли проти України триває війна, надзвичайно важливою є співпраця вітчизняних учених та підприємств оборонного комплексу. В умовах зовнішньої агресії військово-політичне керівництво держави потребує високоякісних науково-аналітичних, прогнозних напрацювань. Забезпечене створення таких розробок, передусім в інтересах національної безпеки України, варто вивести в окремий напрям наукового й технологічного розвитку. Виконання такого завдання вимагає об'єднаних зусиль та постійної координації науковців і представників оборонно-безпекового сектора. Відповідно, потрібна і єдина точка докладання зусиль і знань, єдиний науковий центр, здатний об'єднати науковців з різних установ та забезпечити постійну координацію з державними органами, що визначають безпекову політику держави.